

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

LIKABEHANDLINGSPLAN SYA FÖRSKOLA

Giltighetstid 2017-10-01 till 2018-09-30

Lena Whiss Collin
Förskolechef
lena.whisscollin@mjolby.se
Tel: 0142-856 35

Innehåll

1. Inledning
2. Skollagen
 - a. Främjande åtgärder
 - b. Förebyggande åtgärder
 - c. Åtgärdande arbete
3. Diskrimineringslagen
4. Diskrimineringsgrunderna
5. Definition av begrepp
6. Kartläggning
7. Mål för främjande arbete utifrån diskrimineringsgrunderna
8. Mål för förebyggande arbete och åtgärd vid upptäckt av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling
9. Rutin för anmälan och åtgärder vid upptäckt av diskriminering eller annan kränkande behandling
10. Delaktighet och förankring av planen
 - a. Personalen
 - b. Barnen
 - c. Vårdnadshavare
11. Händelser som kan uppkomma i vår verksamhet.
12. Utvärdering – Analys - Revidering - Utveckling
 - a. Personalen
 - b. Barnen
 - c. Vårdnadshavare
13. Uppföljning av föregående års mål
14. Mål för läsåret 2017-2018
15. Utvärdering av det främjande arbetet föregående år, utifrån diskrimineringsgrunderna

1. Inledning

Alla barn och vuxna ska känna sig trygga i och känna sig välkomna till förskolan varje dag. Förskoleverksamheten ska vara fri från förekomst av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Barn, pedagoger och vårdnadshavare ska känna sig trygga, accepterade och möta varandra med respekt.

Alla som arbetar i förskolan ska:

- medverka till att utveckla barnens känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen,
- verka för demokratiska arbetsformer där barn, personal och vårdnadshavare har inflytande och är delaktiga,
- förankra grundläggande demokratiska värden i syfte att utveckla demokratiska samhällsmedborgare,
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt

2. Skollagen

Enligt skollagen ska verksamheten bedriva ett målinriktat arbete för att främja och förebygga kränkande behandling av barn och elever. Årligen utarbetas en plan, likabehandlingsplan, som stöd för arbetet.

I planen ska det finnas mål för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på analys av kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn och elever medverkar i det främjande och förebyggande arbetet. Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/planering-och-vardag/likabehandlingsarbete/likabehandlingsplan-1.201854>

a. Främjande insatser:

- Förstärker de positiva förutsättningarna för likabehandling genom arbetet med värdegrundfrågor i personal- och barngrupp.
- Ingår som en naturlig del i verksamheten och omfattar alla diskrimineringspunkter.

b. Förebyggande insatser:

- Förhindrar diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.
- Åtgärderna ska endast omfatta de riskfaktorer som identifierats genom kartläggning.

c. Åtgärdande arbete:

- Rutiner och handlingsplaner för att upptäcka, utreda och åtgärda alla former av diskriminering och kränkande behandling.

– Skollagen föreskriver också ett förbud mot att huvudmannen och personal inte får utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

3. Diskrimineringslagen

Förskolan ska arbeta målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Detta innebär att förskolan ska göra allt för att förebygga och förhindra att något barn utsätts för trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Varje år ska en plan upprättas som beskriver förskolans arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringsgrunderna. Lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. Rektor eller förskolechef ansvarar för att ärendet skyndsamt utreds och att åtgärder vidtas så att kränkningen upphör.

Utöver skollagen och diskrimineringslagen finns ansvaret att motverka kränkningar i läroplanen, arbetsmiljölagen, brottsbalken och FNs barnkonvention.

4. Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Könsöverskridande identitet och uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Ålder

5. Definition av begrepp

Direkt diskriminering:

– Ett barn eller en elev missgynnas i förhållande till andra om missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Indirekt diskriminering:

– När verksamheten tillämpar bestämmelser eller förfaringssätt som verkar vara neutrala, men som i praktiken missgynnar ett barn enligt diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier:

– Ett uppträdande som kränker ett barns eller elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier är alltså diskriminering och kan utföras av vuxen gentemot barn, eller vuxen mot vuxen, eller barn mot barn.

Kränkande behandling:

– Upptäckt som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna. T.ex. suckar, fysiska påhopp, utfrysning mm.

Mobbning:

– En person har blivit utsatt för kränkningar vid upprepade tillfällen. Det råder obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning

6. Kartläggning

Information till kartläggningen samlas under året in från:

- Vårdnadshavare berättar både i tamburkontakt och planerade samtal om sitt/sina barns trivsel.
- Vi pedagoger gör observationer och är närvarande i barnens lek. Vem blir inte vald? Vem har ingen att leka med? Vem /vilka skyller ifrån sig? Vad händer i den fria leken, roller, språkval mm ?
- Riskbedömning görs på förskolans miljö både inne och ute. Var kan eventuella kränkningar ske ?
- Vi pedagoger gör vid behov enkla barnintervjuer, både planerade och i vardagsarbetet.
- På avdelningsmötena samtalar vi pedagoger om klimatet i barngruppen.

Analys av kartläggningen görs i arbetslaget. Mål och åtgärder för att förebygga observerade risker dokumenteras på förskolan och dokumenten förvaras där.

7. Mål för främjande arbete utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön: Vi bemöter alla som egna individer

Åtgärder:

- Vi skapar möjlighet för både pojkar och flickor att leka i olika lek- och lärmiljöer genom att vi planerar rummen och materialet så att båda könen behov tillgodoses. Miljön ska vara uppbyggd på ett sätt som väcker intresse för att prova nya aktiviteter, både inne och ute.
- Vi ger pojkar och flickor samma talutrymme och lekutrymme.
- Vi gör varandra medvetna om vårt språk och förhållningssätt kring t.ex barnens klädsel eller val av aktiviteter.
- Vi lånar vid behov aktuell litteratur eller söker information på internet.

Tidpunkt:

I det dagliga arbetet under året.

Ansvarig:

All personal

Könsöverskridande identitet och uttryck: Vi bemöter alla som egna individer

Åtgärder:

- Vi reagerar och agerar vid språkbruk där ord med könsöverskridande identitet eller uttryck används kränkande.
- Vi respekterar varandras olikheter
- Vi lånar vid behov aktuell litteratur eller söker information på internet.

Tidpunkt:

I det dagliga arbetet under året.

Ansvarig:

All personal

Etnisk tillhörighet: Vi bemöter alla som unika individer

Åtgärder:

- Materialet på avdelningen ska spegla olika kulturer. Vi har t.ex. köpt in dockor med olika hudfärg.
- Vi aktualiserar vid behov andra språk genom tex sånger, räkneord, färger mm.
- Vi samtalar om likheter och olikheter utifrån barnens frågor och funderingar.
- Vi lyfter olika kulturer när det är aktuellt och om vårdnadshavare vill/önskar.
- Förskolans mat presenterar mat från olika världsdelar vissa veckor under året.
- Vi lånar vid behov aktuell litteratur eller söker information på internet.

Tidpunkt:

I det dagliga arbetet under året

Ansvarig:

All personal

Religion eller annan trosuppfattning: Vi visar respekt för var och ens religion och trosuppfattning.

Åtgärder:

- Vi samtalar med barnen om olika traditioner och högtider.
- Vi tillmötesgår vårdnadshavares önskemål så långt vi kan.
- Vi lånar vid behov aktuell litteratur eller söker information på internet.

Tidpunkt:

När det blir aktuellt.

Ansvarig:

All personal

Funktionshinder: Vi behandlar alla lika utifrån deras egen förmåga.

Åtgärder:

- Vi anpassar aktiviteter så att alla kan delta utifrån sin egen förmåga.
- Vi anpassar miljön så funktionshindrade kan få sina behov tillgodosedda.
- Vi söker hjälp och samarbetspartner när så krävs utifrån barnens behov.
- Samtal utifrån barnens frågor och funderingar om funktionshinder. Samtalen sker på ett sådant sätt att det leder till förståelse och motverkar kränkning och diskriminering.
- Vi lånar vid behov aktuell litteratur eller söker information på internet

Tidpunkt:

När det blir aktuellt.

Ansvarig:

All personal

Sexuell läggning: Vi behandlar alla lika oavsett sexuell läggning

Åtgärder:

- Vi bemöter barnen i deras frågor och funderingar.
- Vi reagerar och agerar vid språkbruk där ord med sexuell anspelning används kränkande.
- Vi gör varandra medvetna om vårt språk och förhållningssätt kring t.ex barnens klädsel eller val av aktiviteter.
- Vi problematiserar inte familjekonstellationer utan är objektiva.
- Vi lånar vid behov aktuell litteratur eller söker information på internet om text olik familjekonstellationer.

Tidpunkt:

När det blir aktuellt.

Ansvarig:

All personal

Ålder: Vi bemöter alla med respekt oavsett ålder

Utgärder:

- Vi reagerar och agerar vid språkbruk där ålder används kränkande.
- Vi gör varandra medvetna om vårt språk och förhållningssätt kring ålder text varför vi ibland åldersindelar barnen.

Tidpunkt:

När det blir aktuellt.

Ansvarig:

All personal

8. Mål för förebyggande arbete vid upptäckt av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling

Vår förskola bedriver kontinuerligt ett förebyggande arbete för att stärka respekten för allas lika värde.

- I dagliga samtal pratar vi om hur man ska vara mot varandra. En bra kompis!
- Barnen uppmuntras att lyssna på varandra, vänta på sin tur, dela med sig och hjälpa varandra.
- Barnen tas med i samtal genom öppna frågor och får med stöd av oss pedagoger hjälp med att komma fram till lösningar.
- Vi förstärker positiva handlingar och beteenden.
- Vi är närvarande där barnen är.
- Vi uppmärksammar alla barn och vårdnadshavare, lyssnar på och är öppna för varandras åsikter.
- Vi är goda förebilder .

9. Rutin för anmälan och åtgärder vid upptäckt av diskriminering eller annan kränkande behandling

All form av kränkning som kommer till kännedom ska anmälas. När personalen får kännedom om att någon blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten måste detta anmälas till förskolechef, som i sin tur anmäler till huvudman. Anmälan ska göras utan någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls.

Anmälan sker via digital rutin i verktyget LISA

<http://www.mjolby.se>

Åtgärder:

- Förskolechefen initierar en utredning. Berörda underrättas.
- En analys görs av händelsen. Var, när, hur och varför sker kränkningen? Har det skett tidigare? Hur yttrar sig kränkningen? Vilka faktorer på organisations-, grupp- och individnivå påverkar uppkomsten av kränkningen?
- En handlingsplan upprättas. Arbetet dokumenteras fortlöpande.
- Uppföljning med berörda och återkoppling görs kontinuerligt tills kränkningen upphört.
- På avdelningsmöten ses rutiner och arbetssätt över för att främja och förebygga att en liknande händelse inte inträffar igen.

10. Delaktighet och förankring av planen

a. Pedagogers delaktighet

– Denna likabehandlingsplan har utformats av pedagoger och förskolechef på förskolan. Likabehandlingsplanen är ett levande dokument som är styrande i den dagliga verksamheten. I arbetslaget diskuteras värdegrundsfrågor både i vardagsarbetet, på avdelningsreflektion och personalmöten/APT.

b. Barnens delaktighet

– Barn och pedagoger arbetar efter innehållet i planen i den dagliga verksamheten på förskolan. Planen är ett levande dokument och innehållet präglar barnens vardag på förskolan. Barnens synpunkter, reaktioner och förhållningssätt ligger till grund för den kontinuerliga utvärderingen och revideringen av planen. Planen finns tillgänglig på förskolan så nyanställda och vikarier kan ta del av den.

c. Vårdnadshavares delaktighet

– Planen presenteras på höstens kvällsmöte för vårdnadshavare. Där beaktas vårdnadshavares åsikter och förslag. Vid utvecklingssamtal 1 gång per år har vårdnadshavare och personal samtal kring barn och verksamhet på förskolan. Planen finns även tillgänglig på förskolans hemsida på intranätet.

11. Händelser som kan uppkomma i vår verksamhet.

Risker vi sett utifrån tidigare observationer

Handlingsplan Barn – Barn		
Händelser som kan upplevas kränkande i vår förskola		
Händelse	Tid	Åtgärd
Barn slår, sparkar och/eller bits.	När det inträffar	Samtala med barnen om empati och hur man ska vara mot varandra. Lär barnen säga nej/stopp. Ge uppmärksamhet till det barnen som blivit utsatt.
Barn har vid upprepade tillfällen inte fått vara med och leka. Barn utesluter andra barn.	När det inträffar	Observera barngruppen, var lyhörd, visa att det inte är okej. Prata med barnen. Hjälpt barnet in i leken. Lyft fram det utsatta barnet på ett positivt sätt.
Barn får inte vara i fred på toaletten.	När det inträffar	Vuxna och barn måste respektera andra barns integritet. Prata med barnen så att de inte stör varandra. Ta ett barn i taget vid toalettbesök.

Handlingsplan Pedagoger – Barn

Problem	Tid	Åtgärd
Pedagogerna bestämmer utan dialog med barnen (i situationer där barn kan ha inflytande).	När det inträffar (i situationer där barn kan ha inflytande)	Vi pedagoger påminner varandra om att barn ska ha inflytande. Vid behov är förskolechef med som stöd.
Svårt att vid konfliktsituationer reda ut/veta vad som verkligen har hänt.	När det inträffar	Prata med barnen, ställ öppna frågor, lyssna på barnen och ha tålmod. Försök få barn att själva lösa konflikten. Var nära i barns lek.
Barn som har kissat på sig.	När det inträffar	Gör det inte till en offentlig sak. Var diskret med kissiga kläder i påse.
När det fattas lämpliga kläder.	När det inträffar	Pedagogerna ska vara diskreta och ordna ”lånekläder”. Skriv lapp till berörda vårdnadshavare.
Vårdnadshavare och pedagoger pratar – över huvudet på barnet (om saker som barnet inte bör höra).	Tid utanför barngruppen	Gå undan och prata, alternativ bestäm tid för samtal eller ta telefonkontakt.
Pedagoger emellan pratar – över huvudet på barnet (om saker som barnet inte bör höra).	Tid utanför barngruppen	Gå undan och prata. Ta ett samtal vid senare tillfälle. Ta upp vid avdelningsplaneringen.

Handlingsplan Vuxna – Vuxna

Analys: Nedan följer exempel på dilemman som kan förekomma i vår verksamhet.

Problem	Tid	Åtgärd
Vårdnadshavare talar/diskuterar om andra familjer.	När det inträffar	Försök avleda och påminna vårdnadshavarna om att förskolan har tystnadsplikt?
Pedagoger lyssnar/anammar inte vårdnadshavares åsikter och synpunkter.	När det inträffar	Pedagoger ska lyssna och om möjligt vara tillmötesgående mot vårdnadshavares behov och önskemål.

12. Utvärdering – Analys - Revidering - Utveckling

a. Pedagoger:

- Planen följs upp kontinuerligt på avdelningsreflektion. Aktuella problem diskuteras.
- Utvärdering och analys av arbetet görs vid utvärderingen i juni. En avstämning görs också i december.
- Ny plan upprättas i september.
- Förskolechefen följer upp arbetet med planen på pedagogträffar.

b. Barnen:

- Barns synpunkter och reaktioner observeras och analyseras.
- Värdegrundarbetet i vardagen och i ev. temaarbete analyseras.
- Ev. görs barnintervjuer där barnen får uttrycka hur de känner.

c. Vårdnadshavare:

- På kvällsmöte för vårdnadshavare ges synpunkter på planen.

13. Uppföljning av föregående års mål

Vi pedagoger har gjort observationer i barngruppen för att få en bild av hur gruppen fungerar och vad vi behövt arbeta mer med. Vi har gjort punktinsatser och upprättat handlingsplan vid behov. På kvällsmötet för vårdnadshavare lyfte vi en diskussionsfråga kring vårt värdegrundsarbete vilket fick positiv respons från vårdnadshavare.

Barnens förmåga att själva lösa eventuella konflikter har fortlöpt positivt. Vi pedagoger är närvarande för att vägleda och stötta. Verktyget stopphanden har skapat en trygghet främst för de mindre barnen. Barnen har lärt sig att använda stopphanden och de större barnen har även börjat sätta mer ord på vad de känner. Genom att samtala om hur en bra kompis ska vara och att sätta upp gemensamma regler har barnen blivit mer medvetna om vad de får och inte får göra, vilket lett till en lugnare och mer harmonisk barngrupp. Positiva beteenden har uppmärksammas och bekräftas.

Vid höststarten 2016 delade vi förskolan i två avdelningar efter att tidigare försökt dela barnen under delar av dagen. Delningen av gruppen har minskat antalet konflikter och barnens lust att leka och lära har ökat eftersom materialet har kunnat åldersanpassats. Genom vårt förhållningssätt, olika samtal och reflektioner har vi försökt att skapa en miljö där alla är lika mycket värda och möter varandra med respekt.

14. Mål för läsåret 2017-2018

Värdegrund

En förskola där barn, pedagoger och vårdnadshavare känner trygghet och glädje i mötet. Där alla barn bemöts som unika individer med lika värde.

**Alla ska lära sig hur vi är bra kamrater och möter varandra med respekt.*

Stopphanden

**Alla ska kunna sätta upp handen och säga stopp för att motverka ett oönskat beteende från någon annan.*

**Alla ska lära sig att respektera ett stopp/nej.*

Åtgärder

Vi pedagoger är närvarande i barnens lek och aktiviteter. Tillsammans med barnen skapar vi en miljö där vi samtalar om och reflekterar kring situationer som uppstår i vår vardag.

- Vi lär barnen hur de kan använda redskapet ”stopphanden”. Vid ett oönskat beteende lär vi barnen säga stopp/nej och ev. sätta upp handen för att markera.
- Vi lär barnen att ett stopp/nej är ett stopp/nej. Vi lär barnen att acceptera när någon inte vill.
- Vi bekräftar barnet när det respekterar ett stopp/nej.
- Vi pratar med barnen om hur det känns för någon annan. Varför någon säger stopp? Hur kände du när...? Kunde du gjort på något annat sätt? Hur tror du... kände när du...? och så vidare...
- Vi samtalar med barnen om hur man är en bra kompis, och barnens synpunkter tas tillvara. Vi gör olika aktiviteter kring kompisarbete.
- Vi hjälper barnen att lära sig fråga: Får jag vara med? Vill du ha hjälp? Får jag låna ...? och så vidare...

Tidpunkt:

I det dagliga arbetet under året.

Ansvarig:

All personal

15. Utvärdering av det främjande arbetet föregående år, utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön: Vi har delvis arbetat oss bort från könsstereotypa lekmiljöer. Vi har arbetat för att skapa en miljö där det erbjuds lekmaterial som lockar till frågor och funderingar kring t.ex. genus, empati mm. Barnen har börjat vågar visa mer känslor. De visar förståelse för andra barn i gruppen. Vi samtalar om hur det känns i olika situationer/händelser. Barngruppen blandar sig naturligt med varandra, lekmaterialen används av alla och våra lekrum används av hela gruppen.

Etnisk tillhörighet: Vi har med hjälp av olika material försökt spegla olika kulturer t.ex. köpt in dockor med olika hudfärg och samtalat kring varifrån de kommer. Vi har även tittat på en karta vart länderna ligger. Vi har en bild på barn från olika länder där vi samtalat kring likheter och olikheter. På FN-dagen pratade vi om vad FN är och att alla människor har samma värde och rättigheter.

Religion eller annan trosuppfattning: Vid olika traditioner och högtider har vi utifrån barnens frågor och funderingar pratat om varför vi firar dessa.

Funktionshinder: Vi anpassar vår verksamhet utifrån barnens behov. Det kan vara större eller mindre förändringar eller anpassningar, både i kortare eller längre perioder. Detta beroende på enskilda barn i behov av extra stöd eller behov av anpassning av arbetssättet i barngruppen. Under året har vi t.ex. arbetat extra med språket, vår innemiljö och haft avslappning efter lunchen.

Sexuell läggning: Har inte lyft detta i gruppen eftersom barnen inte ställt några frågor eller visat intresse. Visas intresse eller om barnen ställer frågor lyfter vi ämnet utifrån barnens frågor och funderingar.

Diskrimineringsgrunderna *könsöverskridande identitet och uttryck* samt *ålder* har vi lagt till i likabehandlingsplanen vid årets revidering. Därav är de inte med i utvärderingen av det främjande arbetet från föregående år.